

Anita Nanhoe - Ankie Verlaan - Annette Diender - Bas ter Weel - Debora Roorda
- Dick Middelhoek - Edith Hooge - Frans Oort - Hans van Dael - Helma Koomen -
Jantine Spilt - Ludwien Meeuwesen - Mohammed Mohandis - Paul van Meenen
- Pim Breebaart - Rena Zendedel - Rinze Terluin - Ruud Rakers - Selma Janssen -
Simon Steen - Ton Notten - Willemien Vergouwen

de Cascade

Opinieblad van Stichting Cosmicus. December 2012. Jaargang 9

Waar moeten we naartoe met het onderwijs?

Met o.a. interviews met Mohammed Mohandis (PvdA) en Paul van Meenen (D66) over de onderwijsplannen van het nieuwe kabinet en hun mening daarover

Entreprenasium, school voor ondernemende mensen

Redactie: Rinze Terluin
Ondernemer

Aan het woord komen vier personen: Rob Slagter (voorzitter Stichting Entreprenasium), Sanne van Huizen en Linda Kannegieter (beide derdejaars entreprenasiast) en Annelie Volgers (coördinator entreprenasium Cosmicus College).

Rob Slagter (voorzitter Stichting Entreprenasium)

Sinds begin dit schooljaar zijn er tien scholen voor voortgezet onderwijs die een entreprenasium binnen de eigen school ontwikkelen. Het Cosmicus College en het Cosmicus Montessori Lyceum

behoren tot deze groep van scholen die met een entreprenasium ruimte willen bieden aan ondernemende leerlingen en docenten.

Ondernemerszin en ondernemerschap is in het onderwijs een zich sterk ontwikkelend thema. Echter, de invulling daarvan blijft in het voortgezet en hoger onderwijs vaak beperkt tot het leren ondernemen of de *business schools*. Het entreprenasium gaat veel verder en wil het ondernemend leren stimuleren en faciliteren. Het entreprenasium verzorgt onderwijs dat rekening

houdt met wat een ondernemend persoon echt nodig heeft en hem op zijn ondernemende kwaliteiten aanspreekt. Het legt daarbij bovendien een grote nadruk op maatschappelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid.

Het entreprenasium biedt leerlingen de mogelijkheid ondernemend te leren gedurende hun gehele schoolcarrière, maar ook nog daarna. Om deze ambitie waar te maken, gaat het entreprenasium een structurele samenwerking aan met het basisonderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. De mogelijkheid om ondernemend te mogen leren is geen vrijblijvend privilege: de leerling moet steeds overtuigend aantonen dat hij met de eigen leerroute meer en beter leert.

Omdat op het entreprenasium de leerlingen aan het roer staan, laten wij ook hen in dit artikel vertellen wat het entreprenasium inhoudt en wat het voor hen betekent. Aan het woord zijn Sanne van Huizen en Linda Kannegieter die allebei bezig zijn met het opzetten van een eigen uitgeverij.

Sanne van Huizen & Linda Kannegieter

(beide derdejaars entreprenasiast)

Het begon allemaal met een idee van Rob Slagter en Mariëlle Janssen. Zij zochten een goede school voor hun dochter, die graag haar eigen ding deed, maar ze konden zo'n school niet vinden. Daarom besloten ze om zelf een school voor ondernemers op te richten. Het oorspronkelijke idee was dat er een nieuwe school zou komen waarin leerlingen op een ondernemende en uitdagende manier konden leren en toch de nodige stof binnen kregen. Uiteindelijk is dit anders uitgepakt. Het Hondsrug College in Emmen hoorde van hun plannen en was reuze enthousiast. De school wilde dit idee graag invoeren. Het entreprenasium bestaat nu ruim drie jaar en verspreidt zich steeds meer over heel Nederland.

Leerlingen in de brugklas maken kennis met ondernemen door het project Jij de Baas. Ze zetten zich in voor een goed doel door middel van een leuk en ondernemend project. De leerlingen maken kennis met een aantal doelen op de 'goede doelenmarkt'. Hierna kiezen ze een doel dat hen het meeste aanspreekt. Het leuke aan dit project is dat de leerling zelf mag bepalen hoe hij of zij dit gaat doen, zelfstandig en naar eigen inzicht. Als iemand van muziek houdt, kan hij bijvoorbeeld door muziek te maken geld inzamelen. Op deze manier koppelt de leerling zijn hobby aan het goede doel en aan school. Leerlingen mogen dus eigenlijk op school met hun hobby bezig zijn! Als een leerling het leuk vindt om zelfstandig en op een eigen manier bezig te zijn, dan zit hij of zij bij het entreprenasium op de juiste plek.

LOL: Leuk, Ondernemend en Leerzaam

Het entreprenasium werkt met de term LOL: Leuk, Ondernemend en Leerzaam. Het entreprenasium geeft leerlingen een uitdaging en stimuleert ze om met school bezig te gaan. De entreprenasiumleerlingen mogen een eigen bedrijf opstarten en dit koppelen aan de leerdoelen van de verschillende vakken. Dit maakt het leren interessanter en de stof blijft langer hangen. Als een leerling bijvoorbeeld van schrijven houdt, maakt hij voor het vak geschiedenis een verhaal over het behandelde hoofdstuk. Als je bijvoorbeeld van fotograferen houdt, kun je de landschappen die je bij aardrijkskunde moet kennen fotograferen en bestuderen. Zo krijgen leerlingen op een leukere manier dezelfde stof binnen dan wanneer ze in de klas zitten. Omdat ze zelf voor dit project hebben gekozen, blijft het ook beter hangen. Ze leren op deze manier ook al snel zelfstandig te werken en te plannen en dit is handig voor de toekomst.

Onderwijs met iets extra's

Het entreprenasium is dus onderwijs met iets extra's, net zoals het gymnasium en het technasium. De naam maakt duidelijk dat het over

ondernemende mensen gaat. Een entrepreneur is namelijk een ondernemende ondernemer. Iemand die iets nieuws op touw zet en iets betekent voor de maatschappij. Iemand die zich niet laat vertellen wat hij moet doen en risico's durft te nemen. Bijvoorbeeld iemand als Steve Jobs. Die viste niet in een oceaan waarin alle ondernemers viste. Nee, hij creëerde een hele nieuwe oceaan. Je moet groot kunnen denken en kansen zien.

Voor dit artikel hebben we ook een interview gehouden met een paar enthousiaste entreprenasiumleerlingen die het entreprenasium op dit moment volgen. Ze hebben allemaal een bedrijf en hebben het naar hun zin op het entreprenasium. Ter afsluiting van onze bijdrage volgt hier een kleine bloemlezing:

- "Ik heb de vrijheid om dingen zelf te doen, mijzelf te ontwikkelen en mijn hobby te koppelen aan school."
- "Ik kan mijn eigen gang gaan en met mijn passie bezig zijn terwijl ik op school zit. Wie wil dat nou niet?"
- "We kunnen zelf beslissingen nemen en onze eigen gang gaan."
- "Sinds mijn elfde ben ik al met het draaien als DJ bezig. Het entreprenasium was dus een kans om mijzelf verder te ontwikkelen als DJ."
- "Ik dans al heel lang en met kinderen werken vind ik fantastisch. Dit is perfect te combineren: workshops dansen geven op basisscholen. Ik heb al een paar workshops gegeven en heb nog veel ideeën voor mijn bedrijf Dancedare Workshops."
- "We vinden het heel leuk om met nagels, haar en make-up bezig te zijn, dus we verkopen op internet allemaal beautyproducten. Daarnaast geven we ook workshops op scholen."
- "Door het entreprenasium durf ik meer voor mijzelf op te komen en mijn eigen mening te uiten."
- "We nemen nu sneller het initiatief om een presentatie voor een groot publiek te geven. We merken ook dat we veel zelfstandiger zijn geworden."

Annelie Volgers

(coördinator entreprenasium Cosmicus College)

Op het Cosmicus College te Rotterdam staat het entreprenasium nog in de kinderschoenen. De school gaat er wel voor: nog voor de eerstejaars in schooljaar 2012-2013 startten met het project Jij de Baas, had de school al groots het logo op de schoolmuur laten aanbrengen. Er is bij de betrokkenen geen enkele twijfel dat de leerlingen of de school zich niet door de Entreefase (dat is de toelatingsfase) heen zal slaan. Wat heeft het Cosmicus College al bewerkstelligd? In de eerste plaats dat alle eerstejaars zich kunnen oriënteren op het entreprenasium door mee te doen aan het project Jij de Baas. De verwachting is dat van alle eerste klassen (ruim honderd leerlingen) een kwart in het tweede jaar verder wil met 'het echte werk'.

greep. Daarnaast lopen er nu gesprekken met hoger onderwijsinstellingen (o.a. met de Erasmus Universiteit Rotterdam) om te kijken in wat voor opzicht we iets voor elkaar kunnen betekenen, op zo'n manier dat de samenwerking ook daadwerkelijk voor beide partijen voordeel oplevert.

Eén ding is zeker: het entreprenasium is een jas die het Cosmicus College goed past. De grootste uitdaging is om een grotere groep docenten dan nu te betrekken bij het vervolg. De goede doelenmarkt was een succes, maar omdat dit in de grote vakantie geregeld is en aan het begin van het schooljaar plaatsvond in een periode dat er nog allerlei andere zaken speelden, is het aan veel collega's redelijk ongemerkt voorbijgegaan. Stukjes in

Zover zijn we echter nog niet. Nu zitten we nog volop in de achtbaan die het Jij de Baas-project (in elk geval in het eerste jaar) soms lijkt te zijn. Collega's die nog van niets weten en al dan niet tegen wil en dank betrokken worden, leerlingen die zeer voortvarend aan de slag gaan met hun idee en niet kunnen wachten om hun krediet te ontvangen, maar ook leerlingen die pas op het laatste moment beseffen dat het toch wel een grote afgang is als je je ondernemersplan moet pitchen in het auditorium van de Rabobank voor drie juryleden van de Rabobank en daar met je mond vol tanden staat. Het Cosmicus College is min of meer toevallig in contact gekomen met de organisatie Day for Change. Via een heel andere invalshoek (microkredieten voor projecten in ontwikkelingslanden) waren ook zij bezig met het promoten van ondernemerszin op middelbare scholen en de combinatie met entreprenasium is een gouden

een weekbericht voor collega's of op de site zijn leuk, maar dat haalt het niet bij een leerling of een collega die in een teambijeenkomst vol overgave vertelt over wat hij of zij voor talenten heeft zien opbloeien. Om hier verandering in te brengen staat een bezoek aan het grote voorbeeld – het reeds genoemde Hondsrug College – in de planning. De leerlingen die het beste idee presenteren kunnen dan met enkele docenten een bezoek brengen aan een school waar het concept al veel meer ingeburgerd is. Als ze hierover in een teamvergadering (van collega's) of een bijeenkomst met medeleerlingen de essentie kunnen overdragen, is er niets meer dat het Cosmicus College te Rotterdam in de weg staat om een succesvol entreprenasium te worden, of liever gezegd: te zijn.